

RPO przedstawił sejmowej komisji skargi i wnioski dotyczące mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

2019-02-20

- W latach 2016-2018 RPO podjął ok. 60 spraw naruszenia praw przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce.
- Zajął się też ok. 250 sprawami dotyczącymi przestępstw i innych aktów motywowanych nienawiścią na tle narodowościowym, etycznym, rasowym lub wyznaniowym.
- W tematyce mniejszości dominują kwestie dotyczące ochrony praw społeczności romskiej, która jest wyjątkowo narażona na dyskryminację.
- Coraz więcej jest skarg organizacji mniejszości ukraińskiej na przypadki niszczenia ukraińskich mogił i pomników pamięci oraz na akty przemocy i mowę nienawiści wobec osób tej narodowości.
- Grupą szczególnie narażoną na ataki motywowane uprzedzeniami i nienawiścią od 2016 r. są też muzułmanie.

18 lutego 2019 r. Adam Bodnar przedstawił sejmowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych informację Rzecznika Praw Obywatelskich na temat skarg i wniosków dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych w latach 2016-2018.

W funkcjonującym w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich systemie ewidencjonowania spraw nie przetwarza się informacji o pochodzeniu etnicznym czy narodowym osób skarżących bądź osób, których dotyczą skargi. Dlatego niemożliwe jest przedstawienie dokładnych danych na temat liczby skarg kierowanych do Rzecznika przez członków poszczególnych mniejszości narodowych czy etnicznych.

W Biurze RPO w latach 2016-2018 podjęto ok. 60 spraw dotyczących naruszenia praw przysługujących mniejszościom narodowym i etycznym. Liczba ta nie uwzględnia spraw związanych z aktami przemocy i mową nienawiści motywowanymi przynależnością narodową, etniczną, rasową lub wyznaniową. W tym okresie zarejestrowano ich w Biurze RPO ok. 250. Nie wszystkie dotyczyły aktów przemocy wobec osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych. Część odnosiła się do innych przesłanek dyskryminacyjnych, takich jak kolor skóry czy wyznanie.

Skargi w sprawach dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych składały przeważnie organizacje społeczno-kulturalne mniejszości lub organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką zwalczania rasizmu, dyskryminacji i ksenofobii. Stosunkowo niewiele skarg wpływało od osób prywatnych. Rzecznik często podejmował również interwencje z urzędu.

W skargach poruszano wątki związane z realizacją szeroko rozumianych praw oświatowych, w tym prawa do nauki języka i w języku mniejszości, dostępu do podręczników czy uzyskania dwujęzycznego świadectwa. Rzecznik podejmował też interwencje w sprawach dotyczących gromadzenia przez organy publiczne informacji o obywatelach polskich innej niż polska narodowości, sytuacji społeczności romskiej w województwie małopolskim, a także przestępstw motywowanych nienawiścią ze względu na przynależność narodową lub etniczną.

Wśród prowadzonych przez RPO spraw z zakresu tematyki mniejszościowej dominują kwestie związane z ochroną praw mniejszości romskiej, co ma związek ze szczególnie niekorzystną sytuacją tej społeczności, nieporównywalną z sytuacją innych grup obywateli. Romowie są też grupą wyjątkowo narażoną na dyskryminację oraz inne naruszenia praw i wolności, także w relacjach z organami administracji publicznej.

Ponadto Rzecznik zwrócił uwagę na wzrastającą od 2016 r. liczbę skarg kierowanych przez organizacje mniejszości ukraińskiej, które dotyczą powtarzających się przypadków niszczenia ukraińskich mogił i pomników pamięci, jak też aktów przemocy i przypadków mowy nienawiści wobec osób narodowości ukraińskiej.

Adam Bodnar podkreślił również, że grupą szczególnie narażoną na ataki motywowane uprzedzeniami i nienawiścią od 2016 r. są również muzułmanie.

Rzecznik wyraził też sprzeciw wobec bezprecedensowych ataków ze strony dziennikarza TVP pod adresem prof. Rafała Pankowskiego – współzałożyciela Stowarzyszenia Nigdy Więcej, które przeciwdziałała przeciwdziałała antysemityzmowi, nienawiści rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji.

W dyskusji podjęto kwestie dotyczące m.in. działań związanych z ochroną praw Romów zamieszkałych w osiedlach na terenie Małopolski oraz badania zjawiska tzw. ciemnej strony przestępstw motywowanych nienawiścią.

Rzecznik zaproponował wspólne (z jego udziałem RPO, przedstawiceli Komisji oraz pełnomocnika rządu ds. równego traktowania Adama Lipińskiego) spotkanie na tzw. Osiedlu Romskim w Maszkowicach w celu rozwiązania palącego problemu sytuacji bytowej mieszkających tam rodzin romskich. Propozycja ta spotkała się z akceptacją wszystkich stron. Spotkanie jest w trakcie przygotowań.

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rpo-przedstawil-sejmowej-komisji-skargi-i-wnioski-ws.-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych?fbclid=IwAR0uayK9TSOshQSMg7PaFN8z49KYJii8fdxrAdGsjBUwA6leTqsIIYRJqDM>